

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt V. In quo consistat Votum Paupertatis, & quod incapacitas dominii in Religiosis potius in obedientiæ quam in paupertatis voto fundetur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

Hæc D. Thomas, qui ad duo potissimum capita impedimenta, quæ ex divitiarum possessione oriuntur reducitur. Primum est, quod ipsæ divitiæ voluntatem ad se trahant, ut illis plus justo inhæreat, secundum est quod mentem distrahant, dum in earum administratione, & cura occupantur. Unde D. Thom. duplici ratione probat expeditissimum esse eum, qui nititur ad perfectionem charitatis paupertatem vivere.

Prima est, quam adducit *dicto art. 3.* quia cum status Religionis exercitium quoddam sit, & disciplina, qua ad perfectionem charitatis pervenitur, ad quem finem consequendum necessarium est, ut affectum suum quis à rebus mundanis totaliter abstrahat, quia minus bene cum alio amat DEUS, teste Augustin. 10. Confess. *minus te amat, qui tecum aliquid amat, quod non propter te amat, & hic affectus, nisi omni relicta possessione purus esse non potest, cum res humanæ possessæ animum ad eorum amorem alligant, ut modo dictum est. Inde est quod votum paupertatis primum instrumentum sit ad perfectionem acquirendam. Hanc rationem largius profertur D. Bonaventura in opusculo de Christi paupertate 4. 1. & in Apolog. paup. in 1. particul. 3. responsionis argument. 1.* Ex quibus duobus locis ejusdem fere Seraphici Doctoris verbis hanc formo rationem.

Vid. nost. Thom. 2. S. Cyrillo Tom. 1. Gloria Maria Ecclesia textu 3. Annot. 9. & 70. a JESU MARIA 2. part. instrum. novitiorum Cap. 8. & in aliis variis opusculis.

Si fundamentum perfectionis civitatis DEI principaliter consistit in charitate, & illa potissimum est perfecta, quando omnis excluditur cupiditas, quæ venenum est charitatis: nam cupiditatis vitium & inordinatio radicatur in affectu mentis, occasio vero & fomentum sumitur à rebus extra possessis, ideo necesse est, ut perfecta hujus radices evulsio utrumque respiciat, ut sic avaritiæ tubiginosa affectio, & substantiæ terrenæ illecebrosa possessio, iam spiritaliter, quam corporaliter abdicentur, hoc est, affectu, & effectu renuntientur. Unde si per hanc geminam abdicacionem radix ipsa omnium malorum perfectè amputatur, & Babylonis fundamentum evertitur, recta potest ratione concludi, quod perfectionis Evangelicæ, per quam Christo figuramur, radix & fundamentum sit ipsa paupertas spiritus, secundum analogiam & coherentiam, ad abdicacionem rerum exteriorum. Hæc ex Bonavent.

Secunda ratio, qua probat D. Thom. *dicta q. art. 7. in corpore,* paupertatem esse aptissimum instrumentum ad perfectionem, ex eo sumitur, quia paupertas quietat animum humanum ab exterioribus sollicitudinibus, hæc enim potissimum invenitur circa dispensationem exteriorum rerum, & ita hominem ab his inutilibus occupationibus relinquens liberum, eum circa cælestium contemplationem sinit esse quietum.

Cum ergo paupertas his omnibus curis vacua sit, tota in æternit. amore ac studio continetur; nihil enim est, quod pauperis mentem impediatur ac distrahat; non agrorum cultus, & procuratio, non vestigalium exigendorum, vel exhibendorum cura, non pecunia collocanda, non lites agitandæ, non timor de amittendis, vel cupiditas recuperandi divitias. Quod quidem otium quam necessarium sit ad cælestem hanc philosophiam, testes etiam sunt illi veteres, & E hnic philosophi, qui illud adeo necessarium judicaverunt, ut quamplurimi huic studere volentes divitias longe à se abdicaverint. Sic de Crate

Thebano Hieronym. *Epist. 13.* & de Zenone Greg. Nazianz. *orat. 87.* testantur. Et ut omnia concludam, verba B. Joan. Climaci *gradu 17. de paupertate* adjiciam. *Paupertas, inquit, est abdicatio sollicitudinum sæculi, iter ad DEUM sine impedimento, expulsio omnis tristitia, fundamentum pacis, munditia vitæ, qua nos liberat curis omnibus vitæ transeuntis, & facit ut DEI mandata perfectè exequamur.* Qui plura de hoc argumento desiderat, legat Bonaventuram *ubi supra.* Hieronym. Platam *Lib. 1. de bono status Regul. Cap. 9.* qui eruditè, ut solet, utilitates paupertatis ad perfectionem Christianam enumerat, utpote quod omnium scelerum ac vitiorum auferat instrumentum, dum privat bonorum possessione, & abundantia, quorum damna jam *supra* retulimus.

Insuper quod omnes se à virtutibus præ se ferat, atque maxime juvet ad præterita peccata expianda ac delenda. Præterea, quod non sinat animos nostros rebus his infimis adherere: deinde, quia maxime à DEO amatur: Ac denique omnia complectitur dum dicit: *Nihil plenius de paupertate fari nos posse, quam si ea verba sit medium proferamus. Beati pauperis spiritus, quoniam ipsorum est regnum colorum.* Quare optime ab August. *serm. 28. de verb. Apostoli dictum est, felicitas magna Christianorum, quibus datum est, ut paupertatem faciant pretium regni colorum.* Hæc & alia ibid.

CAPVT V.

In quo consistat Votum Paupertatis, & quod incapacitas dominii in Religiosis potius in obedientiæ quam in paupertatis voto fundetur.

EX supradictis licet non obscure possit constare paupertatem veram esse virtutem, & quæ sit paupertatis specia lis ratio, adhuc tamen difficultate non caret, quid votum paupertatis includat, quidve superaddat huic voluntariæ renuntiationi. Pendet enim ex hoc exactior eorum, quæ dicenda sunt, cognitio & ve à interpretatio præmissi Cap. *non dicatis.* Hanc controversiâ diluimus, supponendo primo subiectum, & fundamentum dominii in homine esse liberum arbitrium, Docet id Arist. *Lib. 1. polit. Cap. 3.* & D. Thom. *2. 2. q. 66. art. 1. & in opusc. 18. art. 11. prope finem,* ubi sic ait: *Propter propriam voluntatem homo, & exterioribus rebus utitur, & proprio corpore, sic igitur qui propriam voluntatem dat, totum dedisse videtur.* & art. 10. *Per libertatem homo est etiam Dominus aliorum, per hanc alio uti vel frui potest, per hanc etiam actibus suis dominatur.* Et primo docet per obedientiam, per quam homo abnegando hanc propriam libertatem, tradere se in servitutem aliorum. Ratio vero hujus fundamenti est, quia potestas sive dominium in creaturas convenit homini, in quantum factus est ad imaginem DEI. Ut patet ex illo Genes. 1. *Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram, ut præsit piscibus maris, & volatilibus cæli, & bestis universa terra.* Quasi dicat, eo quod ad imaginem nostram conditus sit, præsit, & Dominus sit, sicut & nos. Eatenus

Liberum arbitrium est subiectum ac fundamentum dominii.

Paupertas in Evangelicis bonis & com. moda.

IESU
Spirit.
II

enim sancti Patres docent hominem DEI imaginem referre, in quantum præditus est libero arbitrio, nempe intellectu, & voluntate. Quare liberi arbitrii expertia non sunt domini capacia.

*Requiri-
tur præter
libertate
titulus do-
minij.*

Secundo illud præmitto, præter hanc primam radicem domini, quæ est libertas, per quam homo redditur Domini capax (nisi alia sint impedimenta) ad Dominium requiri aliud proximum fundamentum, nempe titulum domini, de quo supra Cap. 1. §. 1. Diximus esse velut fundamentum proximum; in quo fundatur ipsum dominium; videnda sunt, quæ ibi de hoc titulo docuimus. Quemadmodum igitur hæc duo, nempe libertas, & titulus ad Dominium requiruntur, ita ex quolibet horum defectu homo redditur Domini incapax, diversa tamen ratione; nam ex defectu libertatis homo fit omnino domini incapax, defectu vero tituli tantum privatur Dominio illarum rerum, ad quarum possessionem non habet titulum Domini aut juris, adhuc tamen remanet capax Domini, ea nempe capacitate, quæ à libertate provenit.

Tertio sciendum, incapacitatem, sive privationem domini, quam tam in servis, quam in filiis jura Romanorum statuerunt, non aliunde in utrisque ortum habuisse, quam ex defectu libertatis, hoc est ex subjectione filii ad patrem, in qua patria potestas patris fundatur; & ex servitute servorum, ex qua jus domini Dominorum in servos confurgit, ex quo emanavit potissimum juris principium, eum qui libertate caret, sive in alterius est potestate constitutus, nihil possidere posse. Ita Cajus jurisconsultus in l. *acquiritur* 10. de *acquirendo rerum Dominio*, his verbis scripsit. *Igitur quod servi nostri ex qualibet causa acquirunt, id nobis acquiruntur, ipse enim servus qui in potestate alterius est, nihil suum habere potest; hæc Cajus; cui subscribunt Modestinus l. homo liber 34. eodem tit. ubi de servo agens ait: Quia nec possidere intelligitur, qui possidetur. Et Ulpian. in l. sic eveniet ff. de adulteriis, inquit. In sua enim potestate non videtur habere, qui non est sua potestatis. Quæ verba reperit idem Ulpian. in l. qui in servitute de reg. ju. Et denique constat clarissime ex §. item vobis inst. per quas personas. ipse enim servus qui in potestate alterius est, nihil suum habere potest. Constat ergo ex dictis ea ratione servum nihil ut proprium possidere posse, quia non est liber, sed sub alterius potestate constitutus, & hujus incapacitatis eam causam reddunt prædicta jura, quia qui sub alterius est potestate, nihil in sua potestate habere potest.*

*Quare is
qui liber-
tate ca-
ret, nihil
possidere
queat.*

*Qui possi-
detur, ni-
hil possi-
dere cen-
setur.*

De filio vero familias, dum sub patria manet potestate, idem jus, & ob eandem rationem stabilitum in jure reperies; fuit enim olim summa & nimia potentibus in filios potestas legibus Romanorum tributa; habebant enim jus vitæ, & necis, lege duodecim tabularum id permittente. Cujus antiqui juris extant adhuc vestigia in l. *in suis de liberis, & posthumis, & l. fin. C. de patria potestate*. Hocque jure (Patriæ inquam potestatis) freti Manilius Torquatum filium, & Virginias filiam intemere potuerunt, apud Pomp. l. 2. de origine juris. Hujus vero patriæ potestatis parentum in filios plura jura variosque effectus in lib. congestit Afcianus Clementinus.

Inter alios effectus summæ illius patriæ potestatis ille fuit non minimus, quo quicquid acquireret filius, statim patri acquirerebatur, ut commemorat Justin. in l. 2. C. de patria pot. & probatur in

l. 3. §. verb. potestatis ff. de donationibus inter virum, & uxorem. & l. qui in aliena, de acquirenda hæreditate. Quæ omnia & alia similia jura acquisitionis, quæ parentibus ratione patriæ potestatis in filios conveniunt ex hoc fonte dimanant: quod filius familias non est in sua, sed sub patriæ potestate constitutus.

Quod etiam docuit Arist. Lib. 5. Ethic. Cap. 6. affirmans propter vinculum patriæ potestatis filium cum patre unam domum unumque corpus efficere, & idem Lib. 1. magnor. moral. Cap. 34. filium ad patrem sicut membrum ad corpus se habere censuit. & ex eodem Arist. D. Th. 2. 2. q. 27. art. 9. scripsit filium dici quali patrem patris, & propter hanc unionem & familiæ conjunctionem quam habet filius cum patre, sui hæreditatis nomen apud jurisconsultos emanavit, ut Lactantius Firmianus Lib. divinor. institut. Cap. 19. annotavit. Ac etiam propter hanc unionem, & potestatem parentum in filios factam est, ut filius, qui non est sui juris, sed patriæ potestati subiectus nihil suum habere possit, ut ex d. l. qui aliena, & ex aliis juribus allatis constat.

Et quamvis in aliquibus casibus jure id permittente filius familias, imo & servus aliquid acquirere sibi, & possidere valeant; tunc illis casibus non considerant jura servum sub ratione servitutis, sed ut hominem liberum, nec filium famil. ut est sub patriæ potestate, sed quatenus legis indulgentiæ & favore reputatur in illis casibus ut sui juris, & liber ab hoc patriæ potestatis vinculo.

His aliquantulum fusius prænotatis, quia ex eis pendet hujus quæstion. vera & solutio, sit prima assertio.

Prima, & potissima domini incapacitas in Religiosis ortum habet à voto obedientiæ solenni. Hac conclus. expresse est D. Thom. 2. 2. quæst. 186. de vot. art. 5. ad 1. Per votum obedientiæ, ait, Religiosus totaliter se & sua DEO offert, & ideo eorum obedientia est universalis, & se extendit ad dispositionem totius humanæ vitæ. Et expendenda sunt illa verba, totaliter se & sua. Igitur ante paupertatis votum jam est facta abdicatio non solum propriæ voluntatis, sed & bonorum omnium.

Probatum primo ex Patribus, & potissimum ex Augustino relato in Cap. non dicatis, dum ait: Cum nostra congregationis fratres non solum facultatibus sed & voluntatibus renuntiarint, & se per promissam obedientiam aliorum potestati, & imperio subdiderint: certum est eos nihil habere, possidere, dare, vel accipere sine superioris licentia debere. Ubi manifestè ex obedientia sub prælatorum imperio certam conclusionem elicit Augustinus dicens: certum est eos nihil habere, possidere, &c. ubi Gloss. in dicto Cap. non dicatis, verbo possidere mentem D. August. & veritatem quam nunc propalamus persensit. Et sic verbo possidere ait monachos nihil posse habere, & reddit rationem, quia, qui ab alio possideatur, ipse nihil possidet. Pro quo adducitur text. in dicta l. sic eveniet ff. de adulteriis.

Augustino consonant Div. Benedic. Cap. 33. sue Regula dum ait: Ne quis presumat aliquid habere proprium, nullam omnino rem, neque codicem, neque graphium, sed nihil omnino, & subjungit rationem, quippe qui nec corpora sua, nec voluntates licet habere in propria potestate. Hæc Benedic. quasi dicat, qui non est suæ potestatis, alterique subiectus est per obedientiam, nihil omnino habere

habere potest. Est enim ita summa hæc potestas, & dominium, quod Prælati in monachos habent ratione obedientiæ, ut monachi hæc ratione dicantur nihil sui juris habere posse, ut patet ex Chrysostomo ad Theomach. Nihil, inquit, hic juris est in te sicut mulier proprii corporis potestatem non habet, sed vir. D. Basilus in Epistola ad Canonicam, oportere, ait unumquemque religiosum ita existimare se nequaquam sui juris esse, sed perinde ac si in servitutem à DEO additus sit: ita, & sentire, & facere omnia. Hæc Basilus ubi aperte ii Patres, monachos non alia ratione, quam ob traditionem, quæ per obedientiam fit nihil sui juris posse habere decernunt.

Probatur
ratione
etiam di-
cti de-
sumpta.

Deinde prob. ratione, quia per id fit homo incapax dominii, per quod ab eo tollitur potissima radix dominii, quæ est libertas, ut constat ex 1. fundamento adducto: sed voto obedientiæ formaliter & non alio voto renuntiat homo propriæ libertati, & totaliter se alterius dominio tradit, ergo per votum obedientiæ fit religiosus incapax dominii. Ex hac traditione perfectum jus, ac potestas in ipsis (sicut in aliis donationibus contingit) acquiritur religioni, ut optimè Cassianus Lib. 4. de priscorum monach. institutis assererat, dicens hoc esse præcipuum, quod hi suos docerent ut non solum uniti, & his facultatibus redderentur externi, sed ne sui quidem ipsorum se dominos esse, vel potestatem habere cognoscerent.

Imo in Cap. multos 54. dist. 1. decernitur servitutem quam in religione ob divinum amorem monachi subeunt, districtiorem esse servitutem humanâ. Cum ergo per votum obedientiæ monachus ultra se hanc servitutem offerat, & sub alterius omnino potestate redigatur, rectè sequitur, ratione hujus subjectionis, & arctissimæ obedientiæ, nihil proprium posse habere, cum sub alterius maneat potestate, ut jura allata de servo & filio-familias aperte docent.

Imò & clarius quod per votum obedientiæ monachus renuntiat non solum libertati, sed etiam bonis omnibus externis docet D. Thom. 2. 2. quæst. 185. art. 5. ad 1. Et expressè etiam id fatetur in opus. 18. art. 10. & 11. ut patet ex verbis allatis in 1. fundamento. Igitur per votum obedientiæ fit incapax dominii, est enim anima quasi a totoius civitatis, libertas verò quasi clavis hujus arcis, & ita hac traditâ, reliqua omnia tradi necesse est, & qui eam tenet omnia tenet, ac possidet.

Probatur secundo, quia per votum obedientiæ fit traditio personæ, & per hanc traditionem dominium monachi transfertur in monasterium, ut ex dictis Patribus constat, & ex 5. per traditionem, in 5. de rerum divisione; Igitur per votum obedientiæ etiam necessario omnia bona debent in monasterium transferri.

Et confirmatur à simili, quia sicut qui se alteri dat in arrogationem, in consequentiam transfert dominium, & possessionem bonorum suorum in arrogatorem ut definitur in l. si adopeverit. ff. de precario, ita qui se in alterius potestatem dat, ex consequenti bona sua transfert in illam, ut expressè in nostro casu colligitur ex authent. Ingressi C. de sacror. Eccles. ubi hec dicitur: Ingressi monasteria, ipso ingressu se suaque deducant DEO: quasi translatio, & dedicatio bonorum fiat in consequentiam personæ, ut patet ex illis verbis se suaque, & ita in d. authent. Legitæ docent

translationem fieri bonorum in consequentiam personæ. Ita Bart. ibi n. 27. Bald. n. 29. Salicetus n. 3. Paulus Castren. n. 8. Jason. n. 28. & complures alii utriusque juris Authores, quos refert Carolus Tapia in dicta authent. Ingressi, verbo ingressu, num. 3. Imo ob hanc rationem ausus est affirmare Barth. in authentica, si qua mulier, C. de Episcopis, & Cleric. monasterium succedere monacho jure naturali, quasi in consequentiam personæ, & hanc nostram conclus. insinavit aperte Navarr. in dict. Cap. non dicatis num. 33. ubi affirmat votum obedientiæ esse rationem, ob quam monachus à monasterio ejectus acquiritur Episcopo, & ibi adducit ex mente Innocentii Cap. cum olim. de privilegiis, superioritatem esse causam, cur monachus non queat sibi, sed alteri, & ideo cum est sub obedientiæ, & potestate Episcopi illi debet acquiescere. Et Comment. 1. de Regularib. num. 19. in fin. tenet liberam personam non posse quætere alteri, quæ omnia clarè confirmant nostram sententiam.

Præterea id ipsum constat & confirmatur, quia si Religiosus per votum obedientiæ secundum se totum quidquid est, Religionis est, multo magis ea quæ habet, Religionis erunt, cum accessorium sequatur principale. Accedit etiam quod in C. statutum 18. q. 1. decernitur monachum exemptum sive id fiat ratione episcopatus, sive alio titulo monasterio non acquirere, ea solum ratione, quia jam est absolutus à regimine & obedientia Abbatis, ut ibi norant communiter Doctores, & ferè omnes scribentes in Cap. in præsentia de testam. non igitur in paupertatis voto, sed in obedientiæ potius hæc nihil sibi retinendi incapacitas fundatur.

Sed dices: si hæc incapacitas provenit à voto obedientiæ, frustra igitur emittitur paupertatis votum, cum ex ipso nulla incapacitas, nullusque effectus sequatur. Hæc object. ut satisfaciamus, & ut superius allata fiant clariora, oportet, ut præcisè paupertatis ac obedientiæ votum consideremus, ut sic utriusque effectus & incapacitas, quæ ab eis provenit melius percipiatur. Sumamus ergo præcisè obedientiæ votum, & religiosum absque paupertatis vinculo consideremus, tunc certum est per solemne obedientiæ votum fieri perfectam propriæ libertatis traditionem, ac solo illo voto Religiosum arctissimam subjectionem, ne dicam servitutem, subire, ac ex consequenti non aliter ac in servo vel filiofamil. ex prædicta servitute in Religiosis, hæc incapacitas exoriri debet; quia cum sub alterius potestate, & dominio constitutus sit, omnino nihil proprium habere potest. Quare cum jura, de quibus nos infra, comparent Religiosum filio-familias, ac servo, certè in hoc solum vel saltem præcipuè comparatio tenet, quod sicut ille ratione servitutis, sive dominii, hic verò ratione patriæ potestatis sui juris non sit, sed sub alterius potestate constituit, proinde nihil proprium habere possunt: ita monachus qui sui juris non est, sed dominio ac potestati Prælatorum ratione voti obedientiæ subiectus omnino sit, nihil proprium habere potest: quare sicut filius aut servus non sibi acquiritur, sed Domino vel Patri, ita & Religiosus monasterio ratione voti obedientiæ, Et quamvis ex præmissa ratione hujus voti solum fiat traditio propriæ personæ, & libertatis, in consequentiam tamen hujus acquiritur incapacitas: & hæc de obedientiæ voto, ut

IESU
Spiri
II
II

bus inter virum,
quenda hære-
ia jara acqui-
a-iz potestati
te dimanare:
sed sub patre.
f. Ebric. Cap.
tiz potestati
numque cor-
moral. Cap. 34.
ad corpus le-
D. Th. 2. 2. q.
partem patris,
nihil conju-
tre, sui hære-
anavir, ut La-
tur. Cap. 19.
nitionem, &
m est, ut si-
ne potestati
ex d. l. qui
tar.
jure id per-
vus aliquid
unc illis co-
sub ratione
nec filium
quatenus
in illis casu-
e potestati
s, quæ
tio, sic præ-
tas in d. l. 1.
mi. Hæc p-
est. 186. ubi
logiosus te-
m obsequi-
torem re-
la verba,
is votum
præ vo-
tissimum
dum ait:
tam faul-
& se per
imperio
possidet,
ere. Ubi
in impe-
nus di-
&c. ubi
possidet
nunc
dere ait
onem,
ssidet.
et ff. de
ap. 33.
uid hæ-
dicem,
git ra-
antatis
dus;
rique
nino
abere

ut vero de voto paupertatis clarius loquamur, sit secunda assertio.

Secunda assertio: *Ex vi voti paupertatis præcisè absque obedientia voto considerato non fit homo incapax domini, possessionis sive cuiuscunque alterius juris; quia impossibile est hominem aliàs liberum, præcisè ex vi voti paupertatis fieri inhabilem ad rerum dominia capessenda.* Nam quantumvis hoc ipsum intendat vel contractu, vel iuramento aut promissione non contrahendi vel exercendi alium actum legitimum, nihil omnino faciet, quia licet peccet contrahendo contra iuramentum, vel promissionem factam, tamen factum ipsum tenet atque hanc ob causam si quis iuramento renunciet ut hæreditati paternæ, & si ratione iuramenti non possit eam perire, non tamen redditur inhabilis ad acquirendum jus illius hæreditatis; & si ei defertor, fit legitimus hæres, & dominus illius, licet peccet contra iuramentum accipiendo hæreditatem.

Idem quoque censendum erit, si præcisè paupertatis votum ab obedientiæ voto separatim consideremus: Nam illo præcisè sumpto Religiosus non fit capax domini; fit tamen in quantum præsupponit iam personæ traditionem per votum obedientiæ factam, ad quam sequitur iusta incapacitas, quæ deinde firmatur paupertatis voto.

Dixi, *præcisè per paupertatis votum hominem liberum non fieri incapacem domini, ut excluderem obedientiæ votum, cui si annectatur paupertatis votum, ut de facto contingit in professione solemnium, tunc per paupertatis votum, ut præsupponit obedientiæ vinculum, fit Religiosus formaliter incapax domini.* Hæc autem, quæ diximus sequenti exemplo fient clariora, ex quo etiam plenius constabit discrimen inter obedientiæ & paupertatis votum.

Si homini libero, post præstitum non acquirendæ hæreditatis paternæ iuramentum, eadem illi hæreditas relinqueretur, non redderetur incapax adeundæ hæreditatis ut nuper exponebamus, licet peccaret peccato sacrilegii: tamen si servus, aut filius familias, vel ad firmendam servitutem, vel aliam ob causam si nullo voto, aut iuramento se astringeret, tunc certum est, quod propter inhabilitatem, aut incapacitatem domini, quæ ad servitutem, vel patriam potestatem consequitur, nihil posse capere ex testamento, & quod adeundo hæreditatem & peccaret contra iuramentum, & contra iustitiam, appropriando sibi bona patris, aut domini: & deinde factum non teneret propter incapacitatem, quam filius, aut servus habet, eodem igitur modo philosophari oportet in præsentem.

Nam paupertatis voto simul cum obedientiæ emisso promittimus, nihil omnino habere, possidere, dare, vel accipere posse, & tunc actu abdicamus à nobis possessionem, & capacitatem bonorum omnium, & cuiuscunque juris, aut tituli: & firmamus deinde eodem voto hanc incapacitatem domini, quæ in Religiosis ex obedientiæ voto oritur. Quare Religiosus, qui paupertatis votum transgreditur, peccat sacrilegii peccato, applicando sibi aliquid contra paupertatis votum, & peccato iniustitiæ, sive furti, retinendo aut usurpando aliena bona, quæ ad monasterium spectant.

Ex quo inferitur, per obedientiam præcisè fieri Religiosum incapacem domini, non ta-

men pauperem Evangelicum, aliud enim est esse incapacem bonorum, aliud verò voluntariæ paupertatis professorem: nam primum consequitur servitutem, sive strictam subjectionem, ut in voto, & filio. familias patet, qui vere & in rigore non dicuntur pauperes, sed tantum domini incapaces, per votum vero paupertatis Religiosus formaliter fit pauper, quia formaliter voto ipso paupertatis spoliatur se in perpetuum omni proprietate ac bonorum possessione, unde per obedientiæ votum redditur incapax domini, & juris cuiuscunque, consequenter tamen, & quasi indirectè, non tamen formaliter, & directè fit pauper evangelicus. Paupertatis vero voto spontaneè homo, & directè confirmat hanc incapacitatem non aliter, ac si filius familias emitteret votum simplex paupertatis. Ex quo etiam efficitur, materiam voti paupertatis quasi latere, & includi sub obedientiæ voto, indirectè tamen, & consequenter, formaliter vero & explicite pertinere ad paupertatis votum, ut jam ante annotavimus.

Sed dices: peccabit igitur Religiosus proprietarius duplici peccato, & contra votum obedientiæ, & contra paupertatis votum. Resp. Religiosus non committere duplex sacrilegium, sed tantum unum, nempe contra votum paupertatis. Nam si inconstituto Prælo retineat, vel donec bona monasterii, peccabit peccato furti contra iustitiam, non tamen contra votum obedientiæ, quia licet incapacitas aliquid possidendi ab obedientiæ voto dimanet; hæc tamen non est materia voti obedientiæ, nisi per accidens tantum, quia non dimanat ab obedientiæ, ut obedientia est, sed potius consequitur traditionem factam ab ipso Religioso, sicut filius familias retinendo aliquid sibi proprium, non peccat contra obedientiam, aut pietatem, sed contra iustitiam. Quare cum illa incapacitas ab obedientiæ dimanans non sit propriè materia voti obedientiæ, nec præterea illa incapacitate dicatur quis pauper evangelicus, nisi prius emiserit votum paupertatis, quo firmatur illa incapacitas, fit etiam, ut illa sit voti paupertatis materia proxima.

Igitur paupertatis votum ut optime Cajet. 2. in par. 2. q. 1. & 6. art. 7. in solutione ad 4. advertit, in hoc respectu consistit, quod quis abdicat à se potestatem omnium bonorum licitam retinendi proprium, sicut & castitatis licitè utendi veneris. Quare votum hoc quasi materialiter consistit in abrenuntiatione cuiuscunque domini, aut usus liberi: formaliter vero in proposito interiori nihil proprium retinendi, ut latè explicant Patres infra adducendi Cap. 1. & 2. secund. part. ubi ratione hujus voti ut præsupponit obedientiæ vinculum, docent Religiosos nihil proprietatis posse habere, nullam omnino rem. Ut S. Benedictus ait in sua Regula, *neque ad dicem, neque graphium.* Videndi Corduba in Cap. 6. Reg. B. Franc. & Navarr. in d. c. Non dicatis n. 10. & 11. Alvarus, Pelagius l. 2. de planctu Ecclesiæ. Cap. 56. 59. & 60. Quare hoc paupertatis voto abdicant à se hujus virtutis professores omnem rationem juris ac domini, aut quasi domini, proprietatis, aut quasi proprietatis, possessionis, aut quasi possessionis, usus fructus, administrationis prout sunt juris, non facti, solo usi facti necessarios contenti. Et ut iumenta possunt uti stramento, freno, & aliis regumentis, nec tamen hæc possident, sic Religiosi singuli & cibo

CAPVT VI.

De Comparatione Monachi, quantum ad incapacitatem cum seruo, ac Filio-famil.

eibo, & vestito, & domo reliquique ad vitam necessariis utitur, sed tanquam alienis, quorum usum duntaxat habent, non tamen sunt domini illorum. Eam enim vim habet paupertatis votum, quo Religiosi astringuntur, ut non magis quam iumenta, de quibus diximus, habiles sint ad rerum dominium, ut nos etiam supra, dum de usu ageremus attigimus. Imo, ut uno verbo dicam, quantum ad incapacitatem bonorum exteriorum, manent tanquam mortui delicti omni Domino ac jure quolibet civili. Ob quam rationem in jure Religiosus mortuo comparatur, ut patet ex Cap. placuit 2. 16. q. 1.

Et ratione probatur, quia voto paupertatis Religiosi astringuntur servare virtutem Evangel. paupertatis; haec autem consistit in totali abdicatione omnium rerum, ut Christus Dominus docuit Luc. 14. Qui non renuntias omnibus, qua possidet, non potest meus esse discipulus. Et illud Matth. 19. Si vis perfectus esse, vende & vende omnia qua habes &c. Et cum illa incapacitas, sive abrenuntiatio voluntaria, quam virtus evangelica praefert, sit, quae in hoc voto firmatur, manifestè sequitur debere esse totalem, ac omnimodam renuntiationem.

Quarto patet, quia omnes Religiosi sunt aequales quoad votum paupertatis in particulari, ut docuit Sylvest. verb. Religio. 6. in 4. in fin. Navarr. de redditib. q. 1. monit. 10. Alvarus Pelagius de planctu Eccles. ubi supra. Et novissimè Salon de Justitia, & jure q. 2. de dominio, & expressè id docuit Joannes XXII. in Extravag. Ad conditorem. de verb. signif. Et ratio ipsa demonstrat, quia aequaliter omnes profitentur paupertatem, sicut & castitatem, & aequaliter abdicant à se omnia dominii, ac possessionis jura. Et multi Pontifices agentes de paupertate in particulari fratrum Minorum, declaraverunt ipsos esse incapaces cujuscunque dominii jurisve civilis, tantumque habere in rebus sibi concessis, merum, simplicemque usum facti (quem sup. ex mente Navarr. possessionem a finariam appellavimus) ut expressè decreverunt Nicolaus III. in declarationibus Regul. D. Franc. art. 2. ubi ait, fratres Minores tantum habere simplicem usum rei, qui usus non juris, sed facti tantummodo nomen habet, quod, quia facti est tantummodo praebet utentibus, nihil tamen juris. Haec & alia Nicol. Idem etiam docuere, Clemens V. Gregorius IX. & alii plures Pontifices teste Corduba in Reg. Minorum ubi supra puncto. 3.

Ergo fatendum est ratione voti paupertatis, quae aequalis est in omnibus ceteros Religiosos nudasse se omnibus rebus, actionibus, possessionibus, juribusque civilibus, retento tamen eo usu, nempe facti, sine quo vita humana transigi non posse.

Illud tamen notare oportet, quod licet votum paupertatis auferat cujuscunque dominii aut juris capacitatem, non tamen tollit facultatem administrandi per se temporalia bona, modo id fiat ex consensu superioris, ut optimè resolvit Navarrus, de reddit. qu. 1. monit. 8. & Comment. 2. regul. n. 2. esseque id verum experientia testatur in Abbatibus aliisque Religiosis beneficiis, qui sine ullo proprietatis vitio bona monasterii administrant.

UT exactius haec incapacitas, quae tam ab obedientia, quam à paupertate provenit, percipiatur, explicanda est ex comparatione Monachi cum seruo, ac filio-famil. Vulgare est in jure, ac tritum axioma, monachum tam filio-familias quam seruo aequiparari, ut expressè habetur Cap. exiit. §. porro, & §. ad haec, de verb. signif. in 6. idque saepius repetunt utriusque juris interpretes, tam in Cap. in praesentia, de probationibus & in Cap. olim de privilegiis, quam in Authent. Ingressi, c. de sacrosanct. Eccles. & aliis pluribus locis. Et quamvis tam filio, quam seruo monachum censente comparandum; dissentiant tamen auctores, cui horum magis monachi debeant assimilari. Aliis enim durum videtur monachalem statum servituti, ac famulari servorum fore comparandum, ac proinde filio-famil. potius comparare nituntur. Et hanc esse magis communem opinionem ex mente Jafonis, & aliorum docuit speculum testamentorum, Gloss. 12. n. 19. Aliis vero hanc monachi subjectionem potius servituti, quam filiationi aequiparandam videntur. Docuit id Innocent. in Cap. cum olim 2. de privileg. Barth. in lib. 1. d. bus. servorum & l. 1. c. de bonis qua liberis, hanc esse communem opinionem fatetur Covarr. c. 1. n. 21. de testam. & Alciatus in lib. 1. n. 53. de vulgari. Et tam hujus, quam prioris sententiae plures alios auctores refert Menchaca l. 3. de successuum creatione, §. 21. num. 250.

Pro conciliatione verò harum opinionum distinguendam existimo. Aut enim sermo est de comparatione monachi cum filio, vel seruo in quantum ad acquisitionem bonorum, vel quantum ad subjectionem, sive obsequium quod praestant ei, cujus obedientiae, & potestati subsumunt. Si prioris modo loquamur, monachus indifferenter tam filio, quam seruo in acquisitione bonorum comparatur, prout monasterio fuerit utilis, ut optimè resolvit Molina Tom. 1. de Justitia, tract. 2. disp. 140. & novissimè Carolus Tapia in authent. Ingressi. Verbo sua. Cap. 1. num. 1. Quam sententiam fatetur esse omnium Scribentium tam in dictam Authent. quam in Cap. in praesentia, de probatione. Quod est dicere omnibus casibus, in quibus servus, vel filius acquirit tam Domino quam Patri, monachum etiam monasterio acquirere, nec non quotiescunque patri aut Domino aliquid jus ratione servi, vel filii, qui in eorum sunt potestate competit, simile quoque jus monasterio ratione monachi competere debere, non verò monachum omnino seruo, aut filio aequiparatur; quia in aliquibus casibus servus ac filius proprium aliquid retinere possunt, & ideo in his non comparantur, quia hoc non est utile Monasterio; Imò si Monachum ex una parte, ac filium aut servum ex alia sumamus, etiam loquendo in illis casibus, in quibus servus ac filius patri, aut Domino acquirunt, adhuc fortius est jus acquirendi, quod monasterio competit ratione monachorum: cum, quia jus hoc acquirendi quod per monachum mona-

Quomodo omnes Religiosi sint aequales quoad votum paupertatis in particulari.

Cajet. 2. in hoc... in hoc... & castita... in hoc... ne cui... licet verò... et in eand... si Cap. 1... ni ut pra... Religio... om omnino... neque... in Cap... dicatis... Eccle... ratis vo... res om... i domi... ossessio... adimi... solo us... nra pos... mentis... nguli & cibo

IESU Spirit. II